

III
66236

Iz naše doline

1

1.9.38.

BRZ BIBLIOTEKA
LJUBLJANA

1937/38

Izdaja Podmladek Rdečega križa v Sodražici

Leto III.

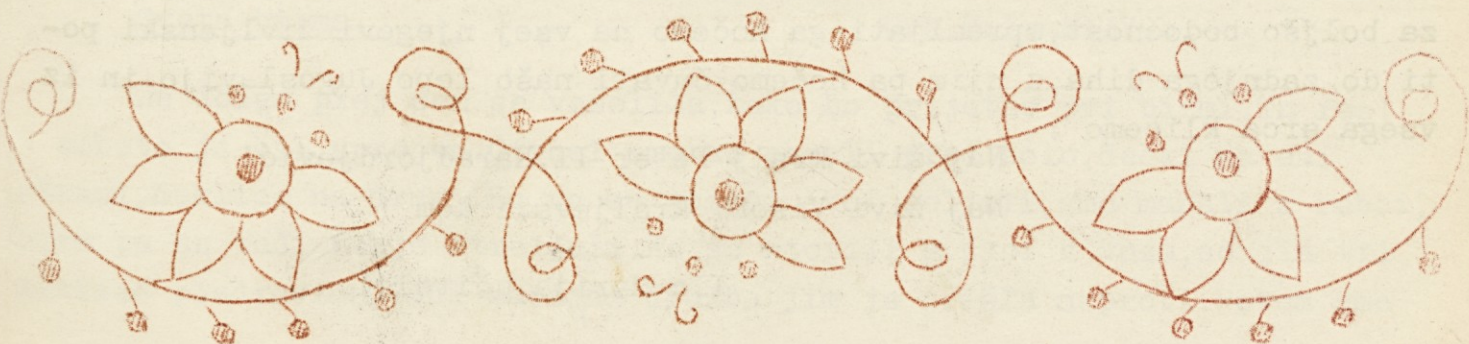
Ob rojstnem dnevu našega kralja.

jegovo Veličanstvo kralj Peter II. je kot 11 leten deček prevzel nasledstvo po mučeniški smrti svojega očeta, blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Ves jugoslovanski narod je njegov prihod na prestol pozdravil z največjo ljubeznijo in vdanostjo ter upa, da bo On, sin velikega očeta, nadaljeval in dovršil veliko delo miru in napredka zedinjene in močne Jugoslavije.

Kralj Peter II. se je rodil v Beogradu 6. septembra 1923. leta kot prvorojeni sin kralja Aleksandra in kraljice Marije. Osnovno šolo je dovršil v Beogradu z odličnim uspehom. Nato pa je šel po želji svojih staršev v gimnazijo na Angleško. Pred odhodom sta mu njegov oče in njegova mati rekla naslednje: "Ljubi Peter, zdaj je konec tvojega šolanja s tovariši in igranja s tvojima bratcema, velike odgovornosti in naloge te čakajo, Da jim boš kos, pojdeš študirat v London." In res, nekaj dni po rojstnem dnevu, star 11 let, se je prestolonaslednik Peter poslovil od svojih dragih staršev in bratcev. Teško je bilo slovo. Otožnost se je brala z obraza matere kraljice in celo junaški oče kralj, se je s težkim srcem poslovil od svojega ljubljene sina. Dal mu je zadnje nauke.

Bilo je poslednje slovo, videla sta se zadnjikrat. Prestolonaslednik Peter se je odpeljal v London in komaj dvajset dni je preživel tam s svojimi gimnazijskimi tovariši, ko je zvedel žalostno novico, da je izgubil dragega očeta. Mladega kralja Petra je ta vest zelo zadela, prebledel je, zakril obraz z rokama in bridko zajokal. Sedaj je moral zapustiti šolo in tovariše ter odpotovati v domovino, da prevzame nasledstvo.

Študije, ki jih je bil tedaj prekinil, nadaljuje vestno in marljivo v Beogradu, kjer ima strogo odmerjen čas za učenje, igranje, telovadbo, sprehode in drugo. Kralj Peter se uči vse srednješolske predmete, kakor drugi dijaki na naših gimnazijah, poleg tega pa še o državoznanstvu in vojaških naukih. Od tujih jezikov se uči : francoščino, angleščino, nemščino in ruščino. Izmed učnih predmetov ga najbolj vesele tehnika, zemljepis in zgodovina.

Počitnice preživi največ v Sloveniji. Letos je bil v začetku počitnic nekaj časa v Mlaločeru ob morju, od tam je prišel na Bled, ki mu je najbolj priljubljen. Tu se igra, plava, zida, telovadi v družbi slovenskih Sokoličev, ki imajo napravljene šotore v bližini Suvobora. Z Bleda dela izlete peš in z avtom v blejsko okolico, rad hodi na hribe, Julijske alpe in Kamniške planine. Kamor pride kralj, mu ljudstvo veselo in navdušeno vzklika in ga pozdravlja.

Nekoč se je pripeljal v neki kraj na Gorenjskem. Ko so otroci zvedeli, da je v vasi kralj, so se naenkrat zbrali okrog njega in ga obsuli s cvetjem, nekateri pa so na šopek privezali listič, na katerega so napisali pozdrave kralju in svoja imena. Nekač časa nato je prispel v dotično vas velik zaboj, ki ga je poslal kralj. V njem je bilo polno zavitkov raznovrstnih slaščic, na zavitkih pa imena onih, ki so bila napisana na lističih. Neki deček je celo na listič napisal, da bi prišel rad na vojno akademijo. Tudi ta deček je dobil odgovor in sicer, da naj, ko pride čas za to, vloži prošnjo za sprejem v vojno akademijo naravnost na kralja samega.

To je bilo veselja med otroci še dolgo potem!

Veliko je raznih slučajev, ki nam pričajo, kako naš mladi kralj ljubi svoj narod, svojo domovino.

Vse njegovo zanimanje za delo, tehniko in njegov smisel za spoznavanje sveta, nam pravi, da je kralj Peter II. rojen za krmarja, za vodnika mogočne Jugoslavije. Štiri leta se mora še pripravljati za velike naloge, ki ga čakajo v bodočnosti. Z 18. letom postane polnoleten. Kakšno veselje bo, ko bomo dočakali tisti srečen dan! Kajti vsi stavimo Vanj svoje upe za boljšo bodočnost, spremljati ga hočemo na vsej njegovi življenjski poti do zadnjega diha, z njim pa hočemo čuvati našo lepo Jugoslavijo in iz vsega srca kličemo :

Naj živi kralj Peter II. Karadjordjević!

Naj živi Visoki kraljevski dom !

Ilc Marija, učiteljica.

Pred sveto birmo.

Arko Marija IV.b.

Teško pričakovani dan sv.birme se približuje.Komaj ga že čakam. Botra mi je kupila novo obleko.Radovedna sem,kaj mi bo še kupila.Ko bi odločale moje želje,bi bila botra kmalu revna kot največji siromak.

In gospoda škofa bom videla! Pa v šolo bodo prišli,da se bodo prepričali,če znamo krščanski nauk.Zato se pa moram učiti,da bom dobro znala takrat.Botra pravi,da me bodo škof udarili s palico,a g.kaplan so rekli,da samo malo z roko.Pa če tudi bi me škof udarili s palico,bi vse eno šla z veseljem k birmi.

Na dan svete birme.

Arko Marija IV.b.

Tako težko pričakovani dan sv.birme je končno prišel.

Zjutraj sem se oblekla v novo obleko.Potem sem ugibala,kaj vse mi bo prinesla botra.K birmi smo se peljali z vozom.Ker sem druge krati vedno hodila k maši peš,se mi je zdelo to kar imentno.

S spoštovanjem sem gledala na gospoda škofa z dolgo palico v roki in z visoko kapo na glavi.Po birmi smo se peljali domov.Seveda je še prej obšla botra z menoj stojnice,na katerih so se kar kopičile dobrote in sladkosti.Dobila sem bonbončke,piškote,žogo,obleko in 200 din.Nazadnje smo se tudi slikali.

Tako je kar prehitro minil dan svete birme.

Kako je bilo na dan svete birme.

Podlogar Cveto IV.b.

Na dan sv. birme smo^{se}zgodaj zjutraj vse na novo preoblekli.Ob osmih smo šli jaz,sestra in ata v Sodražico.Tam naju je ata izročil botrom.Najprej smo šli v cerkev k sv.maši.Potem smo se postavili v vrste,spredaj birmanci,zadaj botri.Začela se je sv. birma.Bilo je več duhovnikov.Imeli so vsak svoje opravilo.Prvi je pobiral listke,drugi je vezal trakove,tretji jih je odvezoval,četrti je brisal,peti je dajal podobce itd.Nato udarijo g.škof rahlo na lice,znamenje,da sem birman.Ko je bilo vse končano,smo prejeli še sveti blagoslov.

Potem smo šli z botri,eni na dom,drugi pa v gostilno.Tam smo dobili vsega preveč.Jaz sem pil samo malinovec.Potem smo se odpravili domov.S seboj smo dobili veliko sladkarij,molitvenik,orglice itd.

Sveta birma.

Urh Milena IV.b.

Že dolgo prej sem se veselila,kako bo prijetno pri birmi.In res! V soboto je bil spréjem.Otroci sme se zbrali pred šolo,dečki na eni strani,deklice na drugi.Ko so se gospod škof peljali,smo mahali z robci,vmes pa so tudi nekje streljali.Ko so stopili g.škof z voza,so jih tri deklice pozdravile.Tudi Marijna družba jim je prišla naproti.Potem smo

šli vsi skupaj v cerkev. Iz cerkve smo šli otroci v šolo. Gospod škof so vsakega nekaj vprašali, potem so dali vsakemu podobico za spomin, na koncu smo zapeli: "Še gori ljubezen", potem smo šli domov.

Drugi dan je bila birma. Vstala sem ob petih zjutraj. Najprej so šli mama k maši, po maši so me opravili in ob osmih sem šla k botri. Ona mi je dala knjižico in vse, kar potrebujem za v cerkev. Potem smo šli k maši. Po maši je bila birma. Po birmi je zvon naznanil, da naj gremo nazaj v cerkev. Tam smo nekaj molili, potem smo šli na pokopališče. S pokopališča pa domov. Ko smo prišli domov, se je začela gostija. Nato sem šla z botro k nauku. Po nauku sem še nekaj jedla. Preden sem šla od botre, mi je naložila še vsega dobrega.

Tako je minil dan svete birme.

Raki.

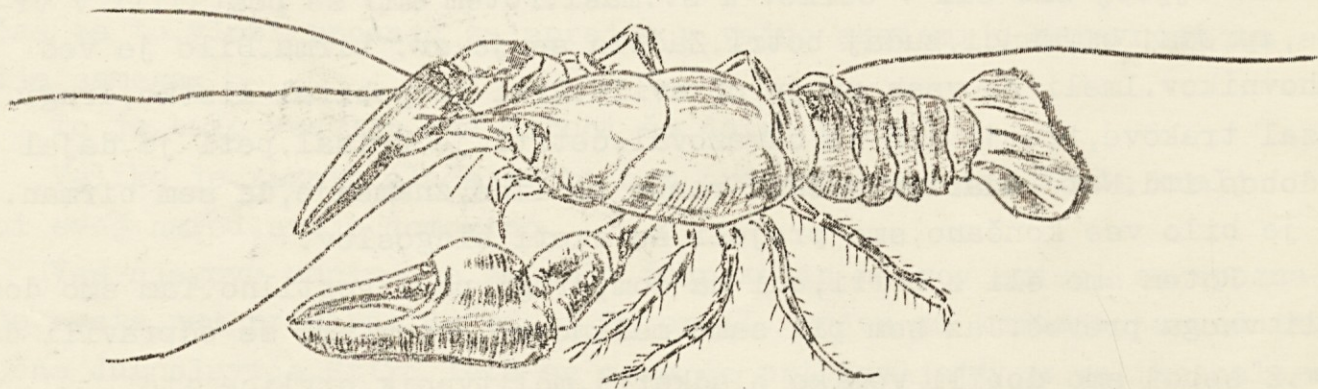
Zajc Jože IV.b.

V nedeljo popoldne smo se zbrali dečki in se domenili, da bomo šli peč rake. Vzeli smo vžigalice in smo šli. Ko smo prišli na določen kraj, smo navlekli drv, napravili kup in zakurili.

Slišali smo, da so pečeni raki zelo dobri. Peče se jih pa tako, da se jih vrže v žerjavico, na kar postanejo rdeči in pečenka je gotova!

Ko se odpravimo po rake v bližnjo vodico, kjer jih je vse polno, zagledamo mojega brata, ki nas je iskal, ker smo vzeli doma vžigalice. Slaba vest se oglasi, pustimo vse skupaj in jo uberemo po ovinku čez hrib domov.

Ogenj na travniku ob vodici je pa čakal na nas in na rake, ki so se še naprej veselili življenja. Ker nas le ni bilo, je ogenj počasi zadremal.

O počitnicah.

Prijatelj Viktor IV.b.

Letošnje počitnice sem prebil par tednov pri mojem dedu v Grahovem, katerega sem opisal že lansko leto.

Vsak dan sem doživel kaj novega. Trikrat sem se peljal s teto na Rakek. Tam je železniška postaja in blizu je meja med Italijo in našo državo. Zanimal me je posebno brzi in mednarodni vlak. V posebnem vozu

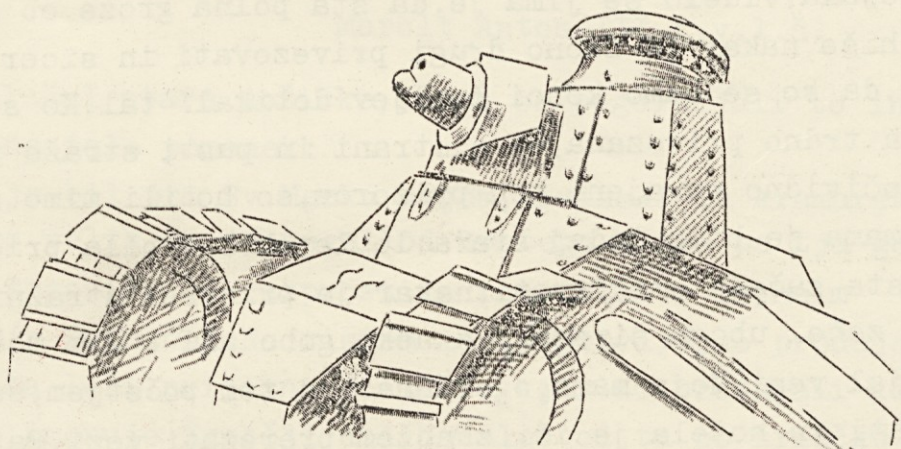
imata kuhinjo in restavracijo. Stroj je pravi velikan v primeru s tem, ki vozi proti Kočevju. Ljudi se je takrat bolj malo vozilo. A na postaji je bilo dosti ljudi, eni so oddajali pakete v skladišča, drugi so jih jemali, tretji so pa le gledali.

Rakek je večji od Sodražice. Hiše so lepe in visoke, ono in dvanadstropne.

Vsako jutro sem hodil h Cerkniškem jezeru, katero je bilo le malo-kdaj suho. Ker je zmeraj deževalo, je bilo vedno jezero, sicer ne tako veliko kot je spomladi. Videl sem tudi Križno goro in Snežnik.

Rad bi bil še pri mojem dedu, toda kmalu sem moral domov. A tudi doma sem doživel nekaj posebnega. Prvič v življenju sem videl tanke. Bilo jih je šest, vozili so s strašnim truščem skozi Sodražico na Bloke. Priliko sem imel, da sem si jih lahko natančno ogledal. Ustavili so se ravno pred našo hišo, ker so hladili motorje. Vlivali so vodo v hladilnik. Vodo so nosili v platnenih posodah in oblivali so tanke, da bi se hitreje shladili. Ko so se ohladili, je vojak, ki je sedel na tanku za hišico, zagnal motor in začel voziti naprej po cesti. Pri straneh, kjer je sedel vojak, so plahutali črni trakovi, vojak nam je razložil, da ti traki kažejo, če regulator deluje. Pogledal sem tudi v notranjščino tanka, kjer je prav malo prostora. Zapazil sem velik daljnogled, v hišici je postavljen mitraljez in majhen top. Ko so odropotali, smo gledali na cesti zarez, ki so jih pustili tanki za slovo.

Med počitnicami sem prečital tudi veliko knjig, najbolj mi je ugajalo "Življenje in svet".

Železna pošast - tank.

Arko Milan III. r. v. l. š.

Nekega lepega dne proti sredini avgusta smo grabili ter sušili otavo na Lazcu. Okrog pol treh popoldne smo zaslišali v smeri od trga silno ropotanje in brnenje motorjev. Precej časa smo se ozirali ter ugibali, kaj bi to moglo biti, ker tako ropoče. Na enkrat smo zagledali na koncu trga pri kapelici prve tanke. Ker ni še nobeden izmed nas videl takega železnega vozila, smo pustili delo ter zdirjali do ceste, po kateri se je strašna železna pošast pomikala naprej proti Žimaricam. Ravno pri mostu na Belih goricah so vojaki zajemali vodo, da so na novo napolnili hladilnike pri motorjih. Ker so tanki stali, smo si jih lahko od blizu ogledali.

Tanki so iz samega jekla. Naprej se pomikajo s ploščami, ki so podobne verigam. Pri vsakem tanku sta bila dva vojaka; prvi je sedel spredaj in se je zaprl z velikimi loputami, v katerih so zareze, da lahko vidi naprej; sicer vlada v tanku tema in vročina. Nad tem, majhni kabini podobnem prostoru je stolpič, v katerem se nahaja top. Stolpič s topom se lahko obrača na vse strani. V tem stolpu stoji drugi vojak, ki v slučaju potrebe strelja. V zadnjem delu tanka je motor, ki ga tudi zaprejo z loputami.

Ko smo nekaj časa ogledovali tanke, se je pripeljal neki gospod z motorjem. Takoj so vojaki skočili vsak na svoje mesto. Vojak, ki je sedel na prvem tanku pri stolpiču, je dal z zastavico znamenje za odhod. Takoj je zaropotal drugi, za njim tretji in četrti in vsen šest tankov je ropotalo naprej v velikem spremstvu otrok. Nekoliko časa sem še gledal za njimi, nato sem pa odšel na delo.

Dogodek iz svetovne vojne.

Piro Štefa IV. v. l. š.

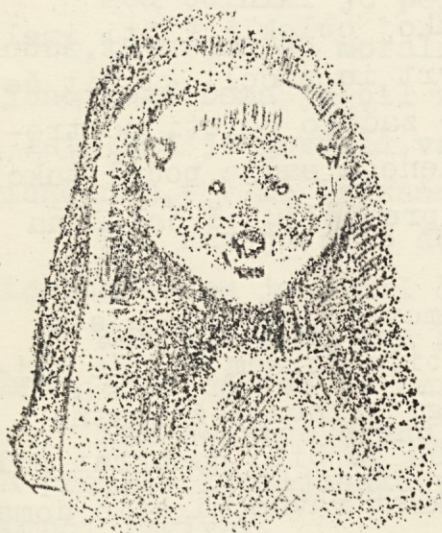
Bilo je vročega poletnega dne leta 1917., ko je vaška otročad jela kričati po vasi, da se zopet vračajo vojaki z italijanske fronte. Rekli so namreč, da grečo iz Italije, ako so prišli z Notranjske doli. Ako so šli pa gori, so rekli, da grečo na italijansko fronto. In res se takoj prikaže vrsta sestradanih revežev. Kmalu jih porazdele po vaških skednjih. Nato prikoraka četica vojakov z oficirjem. Trudoma se vstopita dva vojaka, videlo se jima je, da sta polna groze, ob dve drevesi blizu naše hiše, nakar ju začno drugi privezovati in sicer tako strašno in mučno, da so se samo konci čevljev dotikali tal. Ko se oficir prepriča, da sta trdno privezana, se odstrani in pusti stražo pri njih. Drugi vojaki, očitvidno navajeni teh prizorov, so hodili mimo skoraj brezbrizno. Moja mama je bila tedaj stara 16 let, ko je bila priča tega dogodka. Reveža sta začela omedlevati, nakar je prinesel stražnik v neki posodi vode in začel uboga siromaka z neko gobo ali s čim močiti, ne da bi jima zrahljal vezi. Moja mama, ogorčena nad tem početjem, se je začela glasno zgražati in hotela je iti z nožem prerezati vezi. Pa ji je ubranil četovodja češ, da ne bi nič izboljšala, mogoče le poslabšala. Mama ga je vprašala, kaj sta storila, da sta zaslužila tako strašno kazen. Odgovoril je: "Šla sta gori pred vasjo iz vrste pit v potok vodo, ki teče mimo ceste". In zato sta bila tako kruto kaznovana, ko sta si hotela v strašni vročini ugasiti morečo žejo.

Moja mama ne bo nikdar pozabila tega strašnega dogodka.

Medved ali jazbec?

Marolt A.III.r.v.l.

Od naše vasi imamo precej daleč do mlina. Kadar moram iti v mlin, zapazim ko grem po stezi gori in doli, večkrat kako gozdno žival, veverico, srno, zajca ali kaj podobnega. Tako sem šel nekoč sam že pozno v mraku iz mlina čez gozd proti domu. Kar v hipu me prevrne neka žival, da sem padel, kakor sem dolg in širok. Prestrašil sem se nepopisno. Ker je bila žival, kolikor sem jo mogel videti, čudna in kosmata, sem si mislil, da je gotovo medved.

Domov sem prišel ves zasopel in prestrašen. Ko sem prišel do sape, sem začel pripovedovati, kaj se mi je pripetilo. Domači so se mi smejali in so dejali, da to ni bil medved, ampak najbrž jazbec.

Jaz pa še sedaj ne vem, kakšno ime bi dal tistemu kosmatincu, ki me je tako prestrašil, ker ga od takrat nisem več videl.

Markov sejem.

Marolt Anton III.r.v.l.š.

Večkrat sem poslušal stare možičke, ko so se pogovarjali to in ono. Nekoč sem naletel na tale pomenek:

V starih časih je bil pri Sv. Marku sejem, živinski in kramarski. Pravijo, da je bil tako velik, da je segal od Svetega Marka pa tja gor do Sinovice. Tik pred Sinovico se razprostira ravninica z majhnim gozdičkom, ki mu pravijo Svinjčak. Na tistem mestu, pravijo, so prodajali svinje. Ob robu gozdička leži prijazna dolinica, kjer so prodajali konje in žrebce; od tedaj se imenuje Žrebčji dol. Nedaleč od tu po hribčku navzgor, kjer so padali pijanci, vračajoč se iz sejma, se pa njive še danes imenujejo Padunce.

Med počitnicami v bolnici.

Vesel Stane IV.r.v.l.š.

Bilo je neke lepe nedelje, ki mi bo ostala za vedno v spominu. Kopali smo se na loki pri Oberstarju. Vroče popoldansko sonce je pripekalo, mi smo pa veselo plavali in skakali po Bistrici. Ko smo imeli dovolj kopanja, smo se valjali po žaganju, da smo bili podobni kosmatincem. Ako smo skočili v vodo in se okopali, smo bili zopet podobni ljudem.

Nismo čakali, da bi se posušili, temveč smo se takoj oblekli, kajti imeli smo v mislih novo delo. Šli smo na Oberstarjev vrt in začeli klatiti še zelene hruške in jabolka. Kar naekrat pa je mene začelo boleti po trebuhu. Jaz sem se misleč, da me boli trebuh od zelenega sadja, podal takoj proti domu, da bi se vlegel doma na seno in tam premišljuječ čakal na konec bolečin,

Od Oberstarjevih do nas je približno 500 metrov, pa vem, da sem moral več kot 20 krat počivati, tako hudo mi je bilo. Ko sem bil že blizu doma, so me prišli iskat mama, ki so ji že drugi prinesli žalostno novico, ter so mi potem brž skuhali čaj. Okrog hiše je bilo naenkrat polno ljudi. Mene je bolelo vedno huje. Zdravnika takrat ravno ni bilo doma in zato so me odpeljali v Ribnico. Tu je zdravnik ugotovil, da sem se utrgal. Odpeljali so me z vlakom v Ljubljano, v bolnišnico.

Pozno zvečer sem prišel tja, zame in najbrže tudi za mamo je bila to dolga in trnjeva pot. Od kolodvora do bolnice sva se odpeljala s tramvajem. Ker nisem mogel več hoditi, so me strežniki nesli v bolnico. Tam so me takoj sprejeli in odnesli v operacijsko sobo na operacijo. Najprej so me privezali, da sem ležal popolnoma iztegnjen. Zdravniki so si univali četrto ure roke a jaz sem bil ves čas privezan in sem zelo, zelo težko ležal, zraven me je pa še tako bolelo, da ne bi teh bolečin privoščil nobenemu psu.

Prišla je sestra in mi vbrizgnila v vsako roko po eno injekcijo, zavezala mi je oči in mi dala narkozo. Ker mi je začelo smrdeti, sem majal z glavo, toda nič ni pomagalo. Začel sem šteti. Ko sem prišel do 20, je rekla sestra: "Ribničanu dajmo dosti narkeze, ker ti so bolj odporni", in nato sem kmalu zaspal. Bog ve, kako so me mrcvarili, jaz ne vem o vsem nič.

Spal sem tri ure in ko sem se ob 2. zjutraj zbudil, sem videl polno bolnikov okrog sebe. Debelo sem gledal to spremembo. Zaspati nisem mogel več. Polastila se me je huda žeja, toda nič nisem dobil ne za jesti, ne za piti. Ob 10. dopoldne so mi prinesli pol kozarca kamilčnega čaja. Vedno sem prosil vode, ali 3 dni je nisem dobil. Kmalu, ko je odzvonilo poldne, sta me prišle mama in sestra obiskat. Ostale sta pri meni do 3. popoldne. Nato sem tri dni živelkar tja v en dan. Četrty dan so mi vendar dali jesti. Vsak dan so me prišli sorodniki obiskat.

Zjutraj sem se zbudil ob 6., ob 7. je bil zajtrk: kava, kruh, surovo maslo. Ob 11. je bil obed: juha, krompir, meso. Ob 5. popoldne je bila večerja: juha in mlečen riž.

Ležal sem v sobi, ki je bila namenjena, kot so mi pravili, za 30 bolnikov, nas je pa bilo 70 mladih in starih. Ker ni bilo dovolj postelj, so morali nekateri ležati tudi na tleh za silo pripravljenih posteljah in celo po dva na eni postelji. Po operaciji sem ležal dva dni sam na eni postelji, tretji dan sem dobil pa že družbo starega vpokojenega uradnika, katerega je bolel želodec. Pravil je, da je nekoč jedel v neki gostilni pokvarjen golaž in od takrat je bolan.

Med bolniki je postal moj prijatelj neki Golobček, deset let star deček, kateremu so morali izrezati slepiča, razen tega je imel še zlomljeno nogo. Doma je bil z Gorenjskega, v šolo pa ni hodil radi bolezni že 1 leto. Rad je govoril, vsakega je kaj vprašal. Mene so radi dražili z Ribničanom, ter me izprašovali, če prodajam suho robo.

Ker nam je bilo dolgčas, smo se igrali na postelji, vlekli smo črte, tako nam je minil čas in napol so bile pozabljene bolečine.

Med časom, ko sem bil v bolnici, sta v naši sobi umrla dva mlada fanta; eden od teh je umrl takoj po operaciji.

Kar se tiče hrane, sem imel kruha dovolj, ostale hrane mi je bilo pa premalo. Ljubljanska pitna voda se mi je zdela mnogo toplejša, kot naš domači izvirek.

Po devetih dneh sem se poslovil od novih prijateljev in od bolnice, kjer jih veliko umrje, še več pa ozdravi. Želel sem si, da se ne bi nikoli več znašel tam notri. Šel sem s stricem in teto na njihov dom, ker sem zamudil vlak. Drugi dan sem se odpeljal proti kočevski strani. V Žlebiču sem sedel na poštni voz in se pripeljal domov.

Zelo sem bil vesel in zadovoljen, ko sem bil zopet doma pri svojih ljudeh.

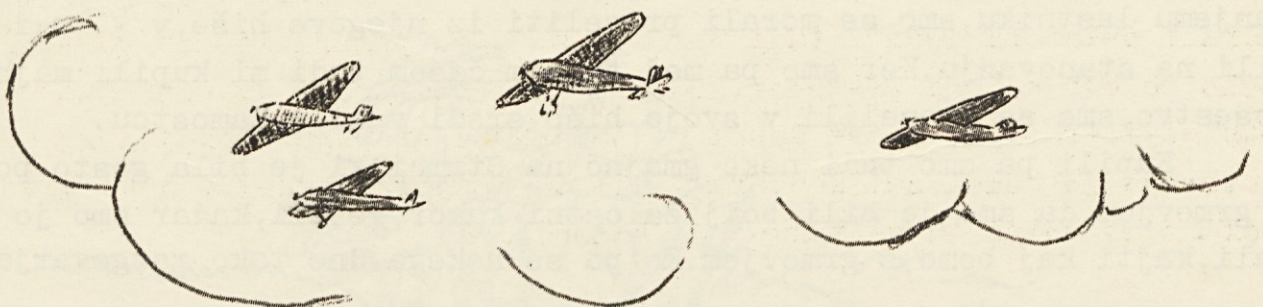
Moje počitnice.

Podlogar Cveto IV.b.

Ko je šola minula, je moj ujec, mamin brat, prišel po naju s sestro. Šla sva z njim na počitnice v Ljubljano. Tja grede smo se vozili ponoči, zato nisem dosti videl. Prve dni mi je bilo zelo dolgčas, a sem se kmalu privadil. S sestro in drugimi tovariši smo šli vsak dan na letališče, kjer smo gledali aeroplane, ki so se dvigali v zrak in pristajali. To me je zelo zanimalo in veselilo. Zelo velik je avstrijski aeroplan, ki vozi vsak torek, četrtek in soboto na progi Dunaj - Ljubljana - Sušak in leti torej tudi nad našo sodraško dolino.

Tako hitro so minile počitnice, da sam ne vem kdaj, kljub temu, da sva bila s sestro skoro dva meseca tam. Ko je prišel ata po naju, mi je bilo kar težko odpraviti se domov. Najraje bi bil ostal kar v Ljubljani. Domov smo se vozili po dnevu. Ker sva s sestro precej radovedna, sva hotela vse videti in vse vedeti. Slonela sva ob oknu, vedno sva očeta izpraševala, kaj je to, kako se imenuje ta vas ali oni hrib in tako dalje.

Ko smo prišli domov, sem si pripravil knjige in že je napočil dan, ko se je pričela zopet šola.

Roparski napad pri Sveti Ani.

Novak Neža.l.r.v.l.š.

Moj stari oče in stric sta šla nekega dne v Struge na cerkveno zbiranje. Nesla sta vsak v svojem košu slaščice na prodaj. Ko je cerkveno opravilo minilo in so se ljudje že razšli, sta spravila neprodane slaščice in se odpravila proti domu.

Pot je držala pod Sveto Ano proti ribniški dolini. Sredi temnega gozda stoji kapela, poleg nje je sedež, kjer večkrat počivajo ljudje, ko gredo na božjo pot. Moj stari oče in stric sta se hotela tamkaj odpočiti, toda ni bilo časa, ker sta jih napadla dva roparja s kolmi ter nanju zakričala: "Denar ali smrt!" Moj stari oče so bili pa zelo prebrisani, v žepu so imeli piščalko. Nanjo so zapiskali in se naredili, kot da kličejo orožnikom: "Tukaj so, tukaj so roparji!" Roparja sta se ustrašila, mislila sta, da ju imajo že orožniki v rokah ter sta urno zbežala v goščavo. Tudi stari oče in stric nista čakala, bežala sta naprej do Selana, kjer stojita dve hiši pod Sveto Ano. Iqštenc sta se oddahnila, potem sta pa srečno prišla domov.

Doma sta povedala stari materi, kaj sta doživela.

Debeljak Iudvik

Naša gmajna.

Lovka Jože III.r.v.l.š.

Ko je ribniški graščak prodal svojo žago in posestvo Podgoro sedanjemu lastniku, smo se morali preseliti iz njegove hiše, v kateri smo bili na stanovanju. Ker smo pa med tistim časom tudi mi kupili majhno posestvo, smo se preselili v svojo hišo sredi vasi v Zamostcu.

Kupili pa smo tudi neko gmajno na Strmci, ki je bila gosto porasla z grmovjem, da smo je bili bolj žalostni kakor veseli, kadar smo jo pogledali, kajti kaj bomo z grmovjem. Ko pa se nekega dne tako razgovarjamo, pa

pravijo oče: grmovje posekajmo, pa naredimo njivo, da bomo imeli kdaj kaj užitka od nje in vsi smo bili za to. In res se nekega jesenskega dne, ko ni bilo drugega posebnega dela, odpravimo vsi s sekirami in z rovniciami proti gmajni. Ko dospemo na vrh, se je pričelo delo; eden je sekal, drugi kopal in tako je šlo delo naprej, dan za dnem. Seveda se je bilo težko lotiti, kajti marsikateri trnjev grm nas je zagrebel, opraskal in tudi raztrgal. Jaz sem se kmalu naveličal in sem se začel potikati za grmovjem. A ko so me videli, so me začeli nagovarjati: "Le delaj, le, saj boš tudi rad jedel krompirček, ko bo zrastel!" Pa sem si mislil, saj bo res prijetno, kadar bom pasel, pa bom lahko krompir pekel. In sem zopet rad delal. Ko smo skopali in posekali za eno njivo, smo začeli odvažati kamenje in korenine od grmovja.

Potem, ko je bilo vse pospravljeno, smo v jeseni preorali in pustili tako do spomladi, da je premrznilo, spomladi smo posadili krompir in ga vse leto redno obdelovali; jeseni smo pridelek pospravili, da smo čez zimo lahko za pečjo sedeli in brez skrbi jedli. Tako smo že skoro vso gmajno očistili kamenja in grmovja in naredili iz nje lepe njive, da jih je veselje pogledati.

Kako sem zbiral staro železje.

Kleindienst Franci IV. b

Prišel je v naš trg skupovalec starega železja. Z veseljem smo ga pozdravili otroci, jezile pa so se naše matere, kajti niti kovač ni bil te dni tako črn, kakor mi. Kovno železo je bilo po 25 par za kilogram, lito po 30. Začeli smo z delom.

Najprej sva z bratom pobrala železje okoli hiše. Pošteno sva pobuskala po potočku, ki teče mimo nas, nekaj litih loncev sva našla pod skednjem. Bistrica je dala 4 stare obroče, skupno se je le nabralo 34 kg razne železne ropotije. Takoj je bilo vse pri železninarju, ki ni bil ravno tenkovesten. Dobila sva 8.50 din! "Dobro je! sva si rekla in nadaljevala z nabiranjem "prostovoljnih in neprostovoljnih prispevkov" po starih smetiščih v Izveru in drugod. Konkurenca je bila huda, pa sva kljub temu imela kmalu zopet kakih 30 kg ropotije. Pri Jerebovih sva z Vavtarjem izprosila nekaj starih vzmeti in odrezke medeninaste pločevine, za katere smo dobili 2 din 25 p. Gredoč je pri mizarju Veselu priletelo na voziček še precej pločevinastih posod z ostanki barve. Denar sva si z Vavtarjem pošteno delila in znova pričela iskati.

Kar se ni posrečilo vsem sodraškim gospodinjam, to je napravil železninar v dveh dneh: očistil je Sodražico stare železne navlake.

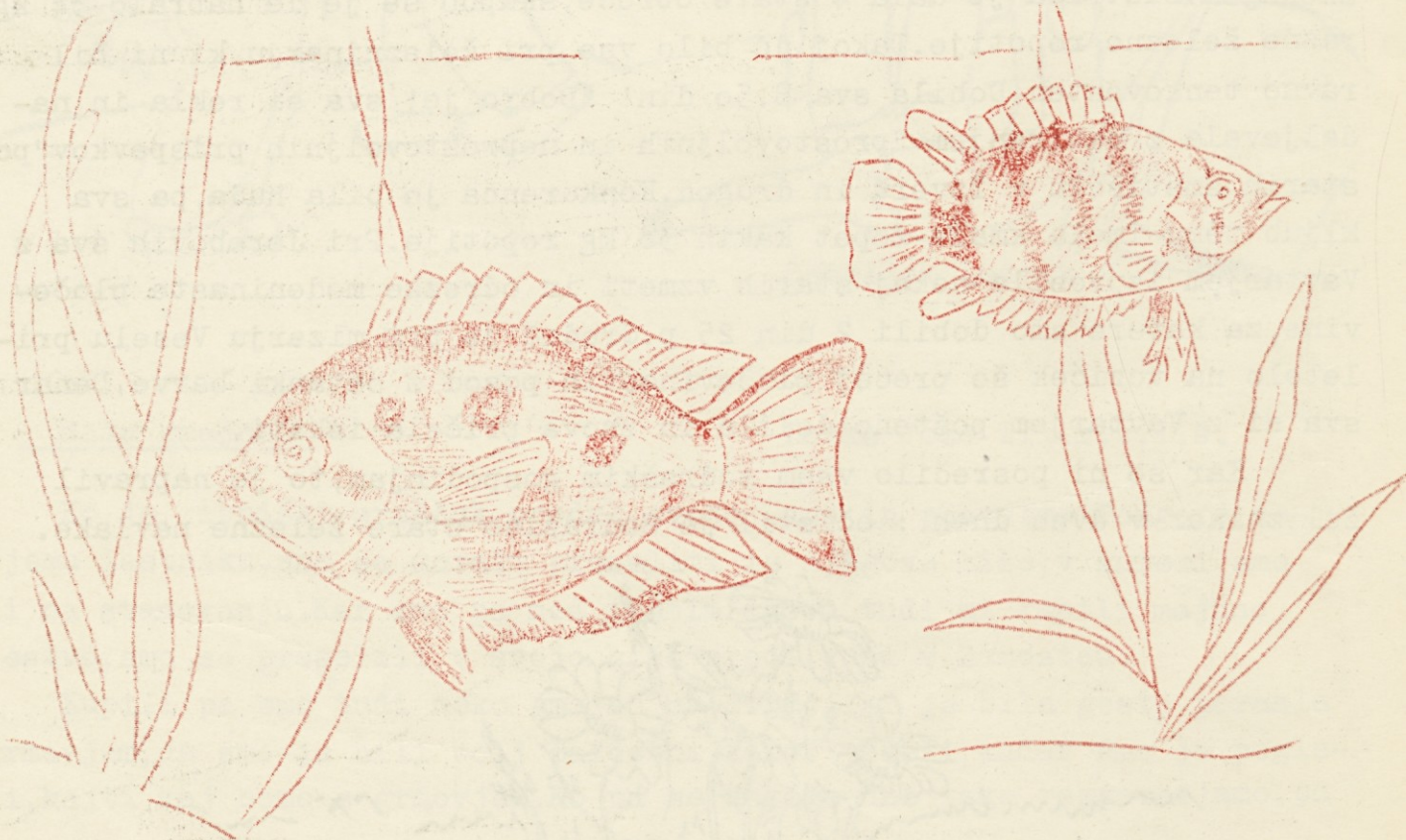
Komaj sem pričakoval dneva, ko sva šla s staro mamo za štirinajst dni na počitnice k sorodnikom v Šent Vid nad Ljubljano. To je bila moja prva vožnja z vlakom. Na vlaku je bilo dosti prostora in stara mama mi je rekla, naj se vsedem. Jaz pa sem rajši stopil docokna in gledal venkaj. Znotraj izgleda vlak kot hiša, ker ima vrata, okna in klopi. Če ne bi gledal skozi okno, še vedel ne bi, da se vozimo, tako gladko teče vlak. Peljal sem se mimo dosti postaj. V predorih je pa tema kot v rogu.

Ko sva se pripeljala v Ljubljano, sva prestopila na drug vlak, ki pelje na Gorenjsko. Še dve postaji dalje, pa sva bila že v Šent Vidu ter sva izstopila. Po nekaj minutah hoda sva že bila pri sorodnikih, kjer so naju lepo sprejeli in nama postregli z jedili.

Drugi dan sem si šel s sorodniki ogledat Šent Vid in okolico. Bil sem tudi v zavodu sv. Stanislava, tam sem videl vodomet z zlatimi ribami, vrt, hlev s prašiči, kravami in perutnino. Tudi kapelo sem videl. Potem smo šli v Medno, kjer sem videl, kako so se kopali kopalci v Savi. Tam sem videl tudi leseni most, elektrarno in skavte, ki so taborili na travniku. Potem pa smo šli v Tacen čez železen most. Tam sem videl kapelico, lep vrt, vodomet z zlatimi ribami. Na vrtu je lesena hiša, v kateri je več kot loo papig in kanarčkov.

Čez nekaj dni smo šli v lepo Ljubljano, kjer je mnogo zanimivih reči, tako cestna železnica, nebotičnik, spomenik pesnika dr. Franceta Prešerna. Na Mestnem trgu pred magistratom sem videl spomenik kralja Petra I. Osvoboditelja. Šel sem tudi v Tivoli, kjer so krasne gredice in drevoredi.

4 Lepo je bilo na počitnicah v Šent Vidu. Čez 14 dni sva se pripeljla s staro mamo zopet domov, kjer je pa še najlepše.

Meseca julija so na občini obvestili mamó, da pojdem v banovinsko počitniško kolonijo. Zbirališče zadnjega julija v Ljubljani na polikliniki, in sicer ob pol deseti uri. Vse moje perilo naj bo zaznamovano s številko 4.

Nestrpno sem čakal dneva odhoda. Ko smo prišli določenega dne v Ljubljano, je imel vlak celo uro zamude, zato nismo šli na polikliniko, temveč smo si nekoliko ogledali mesto. Na kolodvoru smo zvedeli, da pojdemo ob pol dvanajstih z vlakom v Medvode.

Ob določenem času se nas je zbralo 34 dečkov in deklic iz dravske banovine, največ nas je bilo iz kočevskega sreza.

Od postaje Medvode do Zdravstvenega doma, kjer je bila naša počitniška kolonija, je pet minut hoda. Takojsmo dobili kosilo, nato smo šli kot velika gospoda spat. Ob 3. smo vstali, šli na dvorišče, kjer smo dobili južino ter se začeli igrati.

Drugi dan je bila nedelja, ves dan je deževalo. Vsako jutro smo ob 7. uri vstali, molili, se unili ter šli k telovadbi, potem pa k zajtrku. Po zajtrku smo bili do male južine na dvorišču, kjer smo se igrali po mili volji. Po mali južini smo šli takoj kopat na Savo, popoldne pa na Soro. Če smo pa doma ostali, smo se igrali ping - pong in brcali žogo.

Neko popoldne smo prosili sestre in g. učitelja, naj nas peljejo na Šmarno goro. Uslišali so našo prošnjo in takoj drugi dan po zajtrku smo odkorakali po strmih hribu na Šmarno goro.

Malo pred cerkvijo je kapelica sv. Antona, ki stoji v izkopani votlini. Pred kapelico je steber, na katerem visi zvon. Seveda smo dolgo časa zvonili kakor za stavo.

Cerkev na Šmarni gori je zelo lepa, ima 4 velike zvonove.

Domov smo šli o pol poldne, ravno takrat, ko je zvonilo. Na Šmarni gori zvoní namreč ob pol dvanajstih, v spomin, ker so nekoč ob tem času premagali Turke.

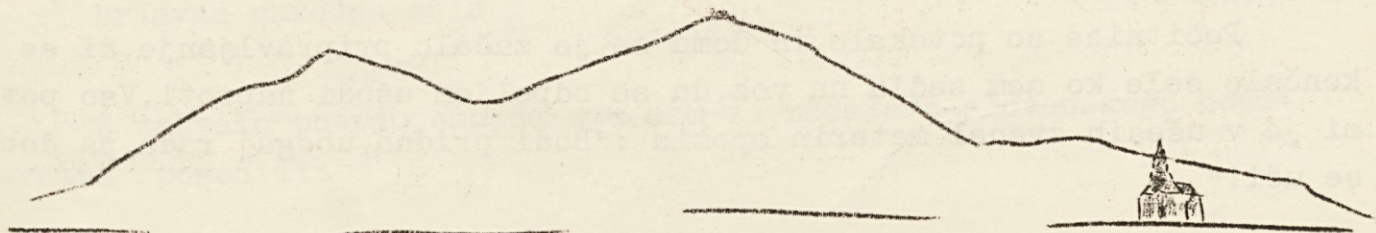
Šli smo na izlet še k Sv. Katarini in v Šent Vid, kjer smo si ogledali mizarsko razstavo. Obiskali smo tudi bližnje vasi.

V počitniški koloniji so skrbele za nas tri sestre, ki so bile vse zelo dobre. V koloniji sem bil štiri tedne, a meni se je zdelo, kot bi bil samo en teden.

Ko je pretekel odmerjeni čas, so nas sestre odpeljale v Ljubljano, od tam naprej je spremljala nas iz kočevskega sreza gospodična učiteljica Čokova.

Od Žlebiča sem jo pa mahnil peš proti domu.

Prev rad bi prišel še kdaj v počitniško kolonijo.

Pri sprejemnem izpitu.

Urh Hinko I. b v. l. š.

Že nekako sredi šolskega leta smo se pričeli nekateri učenci pripravljati za sprejem v 1. razred gimnazije.

Mesec dni pred koncem šolskega leta, smo pričeli razmišljati, pri kateri gimnaziji bi se prijaviili za priustitev k sprejemnemu izpitu. Končno sva se odločila midva z bratom Francetom in še nekaj ostalih mojih tovarišev, da vložimo prošnjo na škofijsko klasično gimnazijo v Šent Vidu nad Ljubljano. Rečeno storjeno. Na vloženo prošnjo nas je ravnateljstvo obvestilo, da naj se javimo k izpitu na dan 23. junija ob 8. uri zjutraj. Od veselja in navdušenja nismo zadnje dni govorili drugega kakor o izpitu.

Dan pred izpitom smo se odpeljali z večernim vlakom v Ljubljano, kjer smo prenočili. Na dan izpita smo vstali že ob 5. uri zjutraj. Iz sladkega spanja smo zbudili tudi naše spremljevalce, kateri so godrnjajoč vendarle vstali na naše prošnje in se odpravili. Nekoliko pred 7. uro smo se s cestno železnico odpeljali proti Šent Vidu, kamor smo prispeli ob polnoči. Hitro smo si nekoliko ogledali zavod. Točno ob 8. uri so nas pozvali notri. Nekoliko težko, toda odločno smo odšli za g. profesorjem. Namestili so nas v neki razred, kjer so nas začeli klicati po abecednem redu, na kar so nas razdelili v dve skupini. Izpit se je vršil za vsako skupino posebej. Vsak prijavljeni kandidat je bil poklican v 1. klop razreda, kjer je čital določeno berilo in povedal vsebino po svojih besedah. Vršilo se je nato še analiziranje posameznih stavkov. Po kratkem odmoru smo morali ponovno pred strogo izpitno komisijo, da opravimo zadnji del izpita. Vsak je dobil račun iz deljenja ali množenja, katerega je moral opraviti na šolski tabli. Poljubna deklamacija je zaključila izpit. Vse je izteklo po sreči. Izpit smo srečno prestali in nismo vedeli, kaj bi počeli od veselja. Po kosilu, katerega smo dobili v zavodu brezplačno, smo odšli veseli proti Ljubljani in naprej proti domu.

Hvaležni smo gospodičnam učiteljicam, ki so nas učile vsa leta in katerim gre v glavnem zasluga, da smo tako dobro opravili izpit.

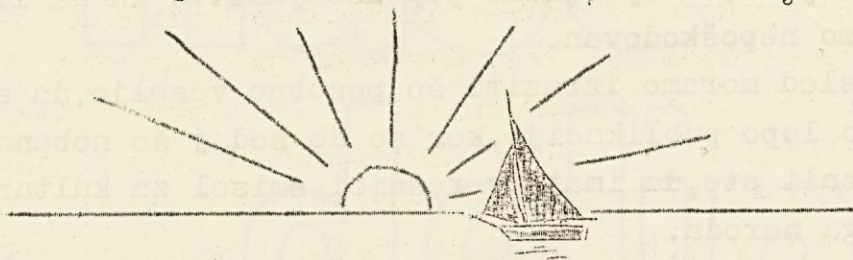
Kako sem odhajala v prvo šolo.

Bivša učenka.

"Študira naj!" je bila odločilna beseda staršev. Tisti hip sem začutila vso težo odgovornosti, ki sem jo sprejela nase, ko se je začrtala moja življenska pot. Strah me je bilo debelih knjig, strogih profesorskih obrazov, strašnih izpitov in podobnih stvari, s katerimi so me strašili. Nekaj časa sem verjela, pozneje, ko sem napravila izpit, je ta strah sam od sebe prešel.

Počitnice so pčtekale in doma se je začelo pripravljjanje, ki se je končalo šele, ko sem sedla na voz, da se odpeljem usodi naproti. Vso pot mi je v ušesih zvenel materin opomin: "Bodi pridna, ubogaj rada, pa dobro se uči!"

Prvič grem od doma, iz tople domačnosti bom prišla v hladno tujino. Ob teh mislih me je premagala bridkost slovesa, da sem zajokala.

Podmladek Rdečega križa je poslal med počitnicami Nj. Vel. kralju Petru II. kot pokrovitelju društva v modro platno vezan letnik " Iz naše doline ".

Šolski odbor Podmladka je prejel iz dvorne pisarne pismo s sledečo vsebino :

Kancelarija

Njegovog Veličanstva Kralja

Br. 8473

Beograd, 5 avgusta 1937 god.

Šolskom odboru Podmlatka Rdečega Križa

v

Sodražici.

Po nalogu Nj. K. V. Kneza - Namesnika Kancelariji Nj. V. Kralja čast je izjaviti zahvalnost za povezani primerak letnika školskog lista "Iz naše doline", koji ste izvoleli podneti Nj. V. Kralju sa izrazima rodoljubive i podaničke odanosti i vernosti.

Po ovlaščenju Ministra Dvora,

Sekretar,

M. Botorić s. r.

V letošnjem letu sta se vršili v Ljubljani dve važni prireditvi. Prva je bila II. vseslovanski pedološki kongres, v čigar okrilju se je priredila tudi razstava povojne mladinske literature. K tej razstavi je odposlala naša šola vezan letnik "Iz naše doline".

Druga je bila razstava slovenskega novinarstva za časa ljubljanskega velesejma. Tudi na to razstavo smo odposlali prvi in drugi letnik našega šolskega lista. Od uprave smo prejeli sledeče potrdilo:

Državna narodna šola v

Sodražici.

Z zahvalo potrjujemo, da ste nam za razstavo slovenskega novinarstva posodili:

prvi in drugi letnik tamkajšnega šolskega lista "Iz naše doline". Izjavljamo, da sprejmemo popolno jamstvo in da list po razstavi vrnemo nepoškodovan.

Naposled moramo izraziti še posebno veselje, da ste nam poslali svojo lepo publikacijo, ker se do sedaj še nobena šola ni oglasila. Dokazali ste, da imate v resnici smisel za kulturno stremljenje našega naroda.

Z odličnim spoštovanjem

Pripravljalni odbor za razstavo slov.
novinarstva

tajnik A.Gaber s.r.

Od sklepa šolskega leta do izida prve letošnje številke našega lista sta umrla dva učenca naše šole.

Arko Alojz iz Globeli št.1, učenec III.r.v.l.š. je po kratki, toda mukapolni bolezni umrl v ljubljanski bolnici.

Gruden Vinko iz Sodražice št.24, učenec II.r.v.l.š. je po dolgotrajni bolezni legel v začetku šolskega leta v prerani grob na domačem pokopališču.

Oba učenca, ki sta bila pridna in dobra naj počivata v miru!

Društvo Rdečega križa je že večkrat dokazalo da nesebično skrbi za vas. Ali ste tudi vi storili svojo dolžnost in se vpisali v Podmladek? Članarina znaša celoletno 4 din.

